

ΔΗΜ. Ε. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ

Ασκήσεις Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ • ΘΕΩΡΙΑ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

Για Καθηγητές • Μαθητές • Υποψηφίους

Β' ΕΚΔΟΣΗ
με ασκήσεις όλων των τύπων

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ZHTH

Κάθε γνήσιο αντίτυπο υπογράφεται από το συγγραφέα

Πασχαλίδης Δημήτριος
Καραολή - Δημητρίου 22
☎ (031) 652 384, 238 983
Σταυρούπολη
564 30 Θεσσαλονίκη

ISBN 960-431-433-5

© Copyright: Δ. Πασχαλίδης, Εκδόσεις Ζήτη, 1993, 1997, 1998 Θεσσαλονίκη

**Φωτοστοιχειοθεσία
- Εκτύπωση**

Βιβλιοπωλείο

Π. ΖΗΤΗ & Σια ΟΕ

18° χλμ. Θεσ/νίκης-Περαιάς (στροφή Τριλόφου) ● Τ.Θ. 170 57
Θεσσαλονίκη 542 10 ● ☎ & Fax (0392) 72 222 (3 γραμμές)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ

Αρμενοπούλου 27 ● ☎ (031) 203 720
Θεσσαλονίκη 546 35 ● Fax (031) 211 305

e-mail: ziti@hyper.gr

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η μακρόχρονη διδακτική πείρα μας έδειξε πως η διδασκαλία -αλλά και η μελέτη των κειμένων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, κυρίως στο συντακτικό.

Ο αρχαίος ελληνικός λόγος είναι σύνθετος. Γι' αυτό όποιος θέλει να μελετήσει τα αρχαία ελληνικά, πρέπει να ερμηνεύσει και να αφομοιώσει τα συντακτικά φαινόμενα. Για να το πετύχει αυτό, πρέπει να πλησιάσει μεθοδικότερα τα κείμενα· πρέπει να προσεγγίσει πιο συστηματικά το πλήθος των συντακτικών φαινομένων και να κατανοήσει τις ιδιομορφίες της αρχαίας γλώσσας.

Αυτή την ανάγκη επιδιώκει να ικανοποιήσει το βιβλίο αυτό. Ο μεγάλος αριθμός των ασκήσεων, η ποικιλία και η πρωτοτυπία τους αλλά και η προσαρμογή τους στο πνεύμα των εξετάσεων καθιστούν το βιβλίο χρηστικό εργαλείο για το φιλόλογο και πολύτιμο βοήθημα για το μαθητή και τον υποψήφιο.

Η ταξινόμηση της ύλης γίνεται με τρόπο απλό και κατανοητό. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα συντακτικά φαινόμενα που εξυπηρετούν την εμβάθυνση και κατανόηση του αρχαίου κειμένου.

Επειδή η κατανόηση του νοήματος των ασκήσεων είναι βασική προϋπόθεση για τη λύση τους, παραθέσαμε το απαραίτητο λεξιλόγιο σε όσες ασκήσεις το κρίναμε αναγκαίο.

Η θεωρία του συντακτικού ανταποκρίνεται στις ενότητες των ασκήσεων και δόθηκε έμφαση κυρίως στη μεθοδικότητα και στην πρακτικότητα. Στόχος μας είναι να ερμηνεύονται και να αναλύονται τα συντακτικά φαινόμενα με τρόπο απλό και εύληπτο αλλά ταυτόχρονα και με πληρότητα. Ιδιαίτερη προσπάθεια καταβάλλεται, ώστε στη θεωρία να περιέχονται όλα τα συντακτικά φαινόμενα των ασκήσεων. Είναι αυτονόητο πως η θεωρία του συντακτικού δεν υποκαθιστά απόλυτα ούτε καταργεί τα υπόλοιπα βιβλία συντακτικού· απλώς λειτουργεί συμπληρωματικά.

Τέλος, η πρωτοτυπία και η χρησιμότητα του βιβλίου αυτού βρίσκεται στις απαντήσεις που παρατίθενται. Ο φιλόλογος γνωρίζει ότι αυτό αποτελεί εγχείρημα εξαιρετικά τολμηρό, γιατί οι δυσκολίες είναι πολλές. Σε ορισμένα φαινόμενα, μάλιστα, τις δυσκολίες πολλαπλασιάζουν οι ελάχιστες σαφείς ή και, συχνά, συγκρουόμενες απόψεις των διάφορων φιλόλων. Η θέση μας ήταν ότι έπρεπε όχι μόνο να μην αποφύγουμε τις ασκήσεις με τέτοιες δυσκολίες αλλά και να τις «προκαλέσουμε».

Σ' αυτές τις περιπτώσεις ακολουθήσαμε την επικρατέστερη άποψη, αλλά παραθέσαμε και όσες άλλες απόψεις κρίναμε σοβαρές και αξιόπιστες.

Οπωσδήποτε δε θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς πως σε μια τέτοια εργασία, με απαντήσεις σε 3.500 περίπου ασκήσεις, θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί απόλυτη ταυτότητα απόψεων. Στόχος μας πάντως ήταν να δοθούν οι απαντήσεις με συναίσθηση ευθύνης προς το φιλόλογο και το μαθητή. Οποιαδήποτε άλλη άποψη

είναι απολύτως σεβαστή και φυσικά δεν απορρίπτεται. Οι απαντήσεις που δίνει το βιβλίο πρέπει να θεωρούνται από το φιλόλογο απλώς μια άποψη, που θα την αξιοποιήσει, αφού τη συνδυάσει με τη δική του διδακτική πείρα.

Ο μαθητής θα αξιοποιήσει θετικά τις απαντήσεις, αν προηγουμένως έχει μελετήσει τη θεωρία και έχει προσπαθήσει να δώσει τη δική του απάντηση στις ασκήσεις. Εξάλλου, φροντίζουμε να αιτιολογούμε την άποψή μας στα δύσκολα σημεία, ώστε η απάντηση να έχει πιο ουσιαστικό χαρακτήρα.

Οφείλουμε, τέλος, να ευχαριστήσουμε τον αγαπητό συνάδελφο Αθ. Γιαγκόπουλο για τις εύστοχες παρατηρήσεις και την πολύτιμη συνδρομή του όπου του ζητήθηκε.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ Β ' Ε Κ Δ Ο Σ Η Σ

Στην έκδοση αυτή κρίναμε σκόπιμο να προσθέσουμε αρκετές ασκήσεις όλων των τύπων, σύμφωνα με τη μορφή που απαιτούν οι τελευταίες αλλαγές στον τρόπο εξέτασης.

Ωστόσο, ο αναγνώστης του βιβλίου θα διαπιστώσει ότι ήδη από την α' έκδοση περιέχονται πάρα πολλές ασκήσεις νέου τύπου.

Στους συναδέλφους που με τις παρατηρήσεις και προτάσεις τους συνέβαλαν ώστε το βιβλίο να πάρει αρτιότερη μορφή εκφράζω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου.

Δ.Π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

I. ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	
1. Υποκείμενο ρήματος.....	13
2. Υποκείμενο μετοχής.....	14
3. Υποκείμενο απαρέμφατου	15
4. Κατηγορούμενο.....	16
5. Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο.....	17
6. Γενική κατηγορηματική.....	18
7. Γενική άσκηση για το κατηγορούμενο	18
8. Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί.....	20
9. Ονοματικοί προσδιορισμοί ετερόπτωτοι.....	23
α) Η γενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	23
β) Η γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	26
γ) Η γενική από επιρρήματα-επιφωνήματα	27
10. Ασκήσεις για τη γενική	27
11. Η δοτική.....	30
α) Ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	30
β) Ως επιρρηματικός προσδιορισμός	30
γ) Από επιρρήματα.....	30
12. Δοτική προσωπική.....	33
13. Η αιτιατική	35
α) Ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	35
β) Ως επιρρηματικός προσδιορισμός	35
14. Γενική άσκηση: Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί.....	36
15. Β΄ όρος της σύγκρισης.....	38
16. Επιτακτικά μόρια.....	40
17. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί	41
18. Εμπρόθετοι προσδιορισμοί	43
19. Οι διαθέσεις των ρημάτων.....	45
20. Ποιητικό αίτιο	47
21. Το αντικείμενο	48
22. Μετοχές.....	57
α) Επιθετικές και κατηγορηματικές.....	57
β) Επιρρηματικές.....	59
23. Απαρέμφατο.....	66
α) Έναρθρο.....	66
β) Άναρθρο.....	67
24. Ρηματικά επίθετα σε -τος και -τέος.....	72

II. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

25. Παρατακτικοί σύνδεσμοι.....	73
Οι σημασίες του «καί».....	73
26. Οι εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις.....	75
Δευτερεύουσες προτάσεις.....	77
27. Ειδικές.....	77
28. Ενδοιαστικές.....	78
29. Πλάγιες ερωτηματικές.....	80
30. Αιτιολογικές.....	83
31. Τελικές.....	85
32. Συμπερασματικές.....	87
33. Υποθετικές.....	90
34. Ιδιομορφίες υποθετικών λόγων.....	94
35. Εναντιωματικές.....	95
36. Χρονικές.....	97
37. Αναφορικές.....	98
38. Έλεξη του αναφορικού.....	102
39. Η χρήση των «ότε-όποτε».....	102
40. Η χρήση του «ώς».....	103
41. Η χρήση των «επει-έπειδή».....	106
42. Η χρήση του «όπως».....	107
43. Η χρήση του «εί».....	108
44. Η χρήση των «ότι-ό,τι».....	110
45. Πλάγιος λόγος.....	111
α) Μεταφορά από ευθύ λόγο σε πλάγιο.....	111
β) Μεταφορά από πλάγιο λόγο σε ευθύ.....	112
γ) Υποθετικοί λόγοι σε πλάγιο λόγο.....	115
46. Γενικές ασκήσεις για τις δευτερεύουσες προτάσεις.....	116
47. Αρνητικά μόρια-αρνητικές λέξεις.....	122
48. Τα είδη του μορίου «άν».....	123
49. Γενικές ασκήσεις.....	125

Β΄ ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΙΑ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

1. Υποκείμενο ρήματος.....	147
2. Υποκείμενο μετοχής.....	147
3. Υποκείμενο απαρεμφάτου.....	148
4. Κατηγορούμενο.....	148
5. Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο.....	149
6. Γενική κατηγορηματική.....	149
7. Ομοιόπρωτοι προσδιορισμοί.....	149
α) Επιθετικός.....	149
β) Κατηγορηματικός.....	149
γ) Παράθεση.....	150
δ) Επεξήγηση.....	151
8. Ονοματικοί προσδιορισμοί ετερόπρωτοι.....	151
I. Γενική.....	151
A. Με ρήματα.....	151
B. Με ουσιαστικά ή επίθετα.....	151

Γ. Με επιρρήματα και επιφωνήματα.....	153
II. Δοτική.....	153
Α. Με ρήματα.....	153
Β. Με ουσιαστικά ή επίθετα.....	154
Γ. Με επιρρήματα.....	154
III. Αιτιατική.....	154
Α. Με ρήματα.....	154
Β. Με επίθετα και ουσιαστικά.....	155
Γ. Με ορκωτικά μόρια.....	155
9. Δοτική προσωπική.....	155
10. Β' όρος της σύγκρισης.....	157
11. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί-τρόποι εκφοράς τους.....	157
12. Οι διαθέσεις των ρημάτων.....	158
13. Ποιητικό αίτιο.....	159
14. Το αντικείμενο.....	160
α) Σε γενική.....	160
β) Σε δοτική.....	161
γ) Σε αιτιατική.....	161
δ) Σύστοχο.....	161
ε) Δίπτωτα ρήματα.....	162
15. Μετοχές.....	163
Α. Είδη μετοχών.....	163
I. Επιθετική.....	163
II. Κατηγορηματική.....	163
III. Επιρρηματική.....	164
α) Χρονική.....	164
β) Αιτιολογική.....	165
γ) Τελική.....	165
δ) Τροπική.....	165
ε) Υποθετική.....	166
στ) Εναντιωματική.....	166
Β. Συνημμένη και απόλυτη μετοχή.....	166
Γ. Ανάλυση μετοχής σε δευτερεύουσα πρόταση.....	167
16. Απαρέμφατο.....	168
I. Έναρθρο.....	168
II. Άναρθρο.....	168
17. Απρόσωπα ρήματα.....	169
18. Ρηματικά επίθετα σε -τος, -τέος.....	170
Α. Προσωπική σύνταξη.....	170
Β. Απρόσωπη σύνταξη.....	170
19. Παρατακτικοί σύνδεσμοι.....	171
Α. Σύνδεση συμπλεκτική.....	171
Β. Σύνδεση αντιθετική.....	172
Γ. Σύνδεση διαζευκτική ή διαχωριστική.....	172
20. Οι σημασίες του «καί».....	172
21. Οι εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις.....	173
Α. Εγκλίσεις κρίσης.....	173
Β. Εγκλίσεις επιθυμίας.....	173
Γ. Γενικά.....	174
22. Δευτερεύουσες προτάσεις.....	175
Α. Ειδικές.....	175
Β. Ενδοιαστικές.....	175

Γ. Πλάγιες ερωτήσεις.....	176
Δ. Αιτιολογικές.....	177
Ε. Τελικές.....	178
ΣΤ. Συμπερασματικές.....	179
Ζ. Υποθετικές.....	180
Η. Εναντιωματικές.....	181
Θ. Χρονικές.....	181
Ι. Αναφορικές.....	182
α. Ονοματικές.....	183
β. Επιρρηματικές.....	183
γ. Μικτές.....	183
δ. Παραβολικές ή παρομοιαστικές.....	183
23. Πλάγιος λόγος.....	184
24. Είδη πλάγιου λόγου.....	185
Α. Κρίσης.....	185
Β. Επιθυμίας.....	185
Γ. Πλάγιες ερωτήσεις.....	185
Δ. Δευτερεύουσες προτάσεις.....	185
Ε. Παρατηρήσεις.....	185
ΣΤ. Πώς μετατρέπεται ο ευθύς λόγος σε πλάγιο.....	186
25. Υποθετικοί λόγοι στον πλάγιο λόγο.....	187
26. Η χρήση των «ότε-όποτε».....	189
27. Η χρήση του «ώς».....	189
28. Η χρήση των «ἐπει-ἐπειδή».....	190
29. Η χρήση του «όπως».....	190
30. Η χρήση του «εἰ».....	190
31. Η χρήση του «ὅτι».....	191
32. Η χρήση του «ὄ,τι».....	191
33. Τα είδη του μορίου «ἄν».....	191
34. Αρνήσεις «οὐ-μή».....	191
35. Εμπρόθετοι προσδιορισμοί.....	193

Γ' ΜΕΡΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Υποκείμενο ρήματος [§1 Θεωρίας συντακτικού].....	197
2. Υποκείμενο μετοχής [§2].....	197
3. Υποκείμενο απαρεμφάτου [§3].....	197
4. Κατηγορούμενο [§4].....	197
5. Επιρρηματικό και προληπτικό κατηγορούμενο [§5].....	198
6. Γενική κατηγορηματική [§6].....	198
7. Γενική άσκηση στο κατηγορούμενο.....	198
8. Ομοιόπρωτοι προσδιορισμοί [§7].....	200
9. Ονοματικοί προσδιορισμοί ετερόπρωτοι [§8].....	200
10. Ασκήσεις για τη γενική [§8,I].....	201
11. Η δοτική [§8,II].....	201
12. Δοτική προσωπική [§9].....	201
13. Η αιτιατική [§8,III].....	202
14. Γενική άσκηση: Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί.....	202
15. Β' όρος της σύγκρισης [§10].....	202

16. Επιτατικά μόρια.....	203
17. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί [§11].....	203
18. Εμπρόθετοι προσδιορισμοί [§35].....	203
19. Οι διαθέσεις των ρημάτων [§12].....	203
20. Ποιητικό αίτιο [§13].....	204
21. Το αντικείμενο [§14].....	204
22. Μετοχές [§15].....	205
23. Απαρέμφατο [§16].....	207
α) Έναρθρο.....	207
β) Άναρθρο.....	207
24. Ρηματικά επίθετα σε -τος και -τέος [§18].....	208
25. Παρατακτικοί σύνδεσμοι [§19].....	208
- Οι σημασίες του «καί» [§20].....	208
26. Οι εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις [§21].....	209
27. Ειδικές προτάσεις [§22Α].....	209
28. Ενδοιαστικές προτάσεις [§22Β].....	210
29. Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις [§22Γ].....	210
30. Αιτιολογικές προτάσεις [§22Δ].....	211
31. Τελικές προτάσεις [§22Ε].....	211
32. Συμπερασματικές προτάσεις [§22ΣΤ].....	212
33. Υποθετικές προτάσεις [§22Ζ].....	212
34. Ιδιομορφίες υποθετικών λόγων.....	213
35. Εναντιωματικές προτάσεις [§22Η].....	213
36. Χρονικές προτάσεις [§22Θ].....	214
37. Αναφορικές προτάσεις [§22Ι].....	214
38. Έλεξη του αναφορικού.....	215
39. Η χρήση των «ότε-όποτε» [§26].....	215
40. Η χρήση του «ώς» [§27].....	215
41. Η χρήση των «επει-έπειδή» [§28].....	216
42. Η χρήση του «όπως» [§29].....	216
43. Η χρήση του «εί» [§30].....	216
44. Η χρήση των «ότι-ό,τι» [§31-32].....	216
45. Πλάγιος λόγος [§24].....	217
Υποθετικοί λόγοι σε πλάγιο λόγο [§25].....	218
46. Γενικές ασκήσεις για τις δευτερεύουσες προτάσεις.....	219
47. Αρνητικά μόρια-αρνητικές λέξεις [§34].....	219
48. Τα είδη του μορίου «άν» [§33].....	220
49. Γενικές ασκήσεις.....	220
Βιβλιογραφία.....	223

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ι. ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΡΗΜΑΤΟΣ

1) Να βρεθεί το υποκείμενο των ρημάτων:

1. Κῦρος ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὄρους.
2. Οἱ νέοι συγγνώμης ἀξιοῦνται* τυγχάνειν.
3. Τὸ δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ ἐστί.
4. "Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει*.
5. Φησὶν ὁ κατήγορος οὐδὲ δικαίως με λαμβάνειν τὸ ἀργύριον.
6. Τὰ παιδιά παίζει.
7. Μὴ προτρεχέτω ἡ γλῶττα τῆς διανοίας.
8. Οἱ ἀγαθοὶ εἰσὶν εὐδαίμονες.
9. Οὗτος ἦν ἀξιώτατος ἄρχειν.
10. Πέντε ἦλθον χαλεπῶς*.
11. Τὸ γνῶθι σαυτὸν χαλεπὸν ἐστί.
12. Οὐχ ὁ πολλὰ ἀλλ' ὁ χρήσιμα εἰδῶς* σοφός ἐστιν.
13. Τὸ ἀδικεῖσθαι κρεῖττόν* ἐστί τοῦ ἀδικεῖν.
14. Οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔφυγον.
15. Ἦγγέλθη Περικλεῖ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε*.
16. Κίνδυνός ἐστι μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε* ὁδοῦ.
17. "Ὀλβιός* ἐστὶν ὅστις τῆς ἱστορίας ἔσχε μάθησιν.
18. "Ατοπον* ἂν εἴη, ὧ βουλή, εἰ τὸ ἀργύριον τοῦτο ἀφαιρεθεῖη.
19. Εἰς ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι ἐνέμειναν* τῇ ἐξόδῳ.
20. "Ἦδη ἦν ἀμφὶ πλήθουσιν* ἀγοράν.
21. "Ἐφυγον περὶ τοὺς ἑκατόν.
22. Τέρας* ἐστὶν εἰ τις ηὐτύχηκε διὰ βίου.

1.1 2. κρίνονται ἀξιοὶ να ... 4. πλησιάζει 10. δύσκολα 12. αὐτός που ξέρει 13. καλύτερο
15. ἀποστάτησαν 16. τὸ δρόμο πρὸς τὴν πατρίδα 17. εὐτυχησμένος 18. παράδοξο
19. ἐμείναν σταθεροὶ στὴν ἀπόφασή τους γιὰ ... 20. ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἀγορὰ ἦταν
γεμάτη 22. ἀσυνήθιστο, σπάνιο

23. Οὐ θαυμαστόν, εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμήθησαν;
24. Οἱ πολεμήσαντες ἤκουσι*.
25. Οὗτοι ἐβοήθησαν τῇ πατρίδι.
26. Τὰ τείχη κατεσκάφη.
27. Πῶς ἂν γένοιο εὐδαίμων;
28. Τὸ στράτευμα ἐπορεύοντο Ἀθήναζε.
29. Τὸ ἄγω ρῆμά ἐστι.
30. Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν* καθίσταται.
31. Φανερόν ἐστι ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀμαρτάνουσι.
32. Ἄν θεὸς θέλη, δικαίως οὗτος τιμωρηθήσεται.
33. Τὰ ἀληθῆ χρῆ λέγειν.
34. Περὶ τοὺς ἐπτακοσίους ἀπέθανον.
35. Χρῆν σε τότε καὶ παρακαλεῖν* τοὺς παρόντας μάρτυρας.
36. Οὐκ ἂν μοι δοκεῖ δύνασθαι Ἐργοκλῆς ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου τῶν πεπραγμένων αὐτῷ δοῦναι δίκην ἀξίαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει.
37. Ὁμολογεῖται* τὴν φύσιν ἡμῶν ἔκ τε τοῦ σώματος συγκεῖσθαι* καὶ τῆς ψυχῆς.
38. Ἄδηλον ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυρράξουσι*.
39. Τί δέ ἐστι ὁ ἐπαγγέλλεται* τε καὶ διδάσκει;
40. Ὅστις θεραπεύει τὸν θεόν, εὐτυχῆς γίγνεται.
41. Τὸ νῦν οὐ πάλαι ἐστί.
42. Σφαλερόν ἐστι τό, ἃ μὴ οἶδέ τις, ταῦτα ἢ λέγειν ἢ πράττειν.
43. Πρὸς ἐσπέρας ἦν.
44. Ἀπορία ἐστὶ εἰ τοῦτο ἐγένετο.
45. Ἀδύνατον ὑμῖν ὥστε Πρωταγόρου τοῦδε σοφώτερόν τινα ἐλέσθαι.

2. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΗΣ

1) Να βρεθεί το υποκείμενο των μετοχών:

1. Ἦδομαι* ὑφ' ὑμῶν **τιμώμενος**.
2. Οὐκ ἂν ἦλθε δεῦρο, ὑμῶν **μὴ κελευσάντων**.
3. Οὐ μεταμέλει* μοι οὕτως **ἀπολογησαμένῳ**.
4. Ἦκουσα δέ ποτε αὐτοῦ περὶ φίλων **διαλεγομένου**.
5. Μὴ κάμης* φίλον ἄνδρα **εὐεργετῶν**.
6. Τῆς Παράλου **ἀφικομένης** νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορὰ.
7. Ἡ πόλις αὐτοῖς οὐκ ἐπιτρέψει **παραβαίνουσι** τοὺς νόμους.
8. Μαθόντες ταῦτα ἦλθομεν **βοηθήσοντες** ὑμῖν **ἀδικουμένοις** ὑπ' Ἀθηναίων εἰρήνης **οὔσης**.
9. **Ἐξὸν** ὑμῖν σωθῆναι οὐκ ἠθελήσατε.

1.1 24. ἔχουν ἐρθεῖ 30. τῆς σύνεσης 35. να προσκαλεῖς 37. γίνεται παραδεκτό - αποτελείται 38. θα συγκρουστούν 39. ἔχει ως ἐπάγγελμα

2.1 1. ευχαριστιέμαι 3. δε μετανιώνω 5. μην κουραστείς να ...

10. Ἦκουσεν ἦκοντα πάλιν Ξενοφῶντα.
11. Ὁ κῆρυξ εὔρε τοὺς ἄνδρας **διεφθαρμένους***.
12. Ἐπεμψέ τινα **ἐροῦντα**.
13. Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν **γεγονότα**;
14. Παρεκελεύοντο κραυγῇ οὐκ ὀλίγη **χρῶμενοι*** ἀδύνατον **ὄν** ἐν νυκτὶ ἄλλω τῷ σημῆναι*.
15. Ἄδηνον* **ὄν** ὅποτε τις **ἐπελθῶν** ἄλλος ἀφαιρήσεται.
16. Ὀχλος περιεχεῖτο πολὺς, **φοβούμενοι**.
17. Ἡ μιὰ κεφαλὴ **ἐξεληλυθώς**...
18. **Προσταχθέν** μοι ὑπὸ τοῦ δήμου Μένωνα ἄγειν εἰς Ἑλλάσποντον ὠχόμην.

2) Οι μετοχές που βρίσκονται μέσα σε παρένθεση να μπουν στον αριθμό, στο γένος και στην πτώση που πρέπει:

1. Ἄρτι τῆς **μάχης** (γεγενημένος) ἐπιβοηθοῦσι ἄλλοι πελτασταί.
2. Ἄ**μφότεροι** μὲν τροπαῖον ὡς (νενικηκώς) ἐστήσαντο...
3. Ἐνίκησαν (ἡγούμενος) Ἄ**γηστρατίδου**.
4. Ἡ ψυχὴ πολλὰ σφάλλεται (διαφθαρεῖς*) **τῆς διανοίας**.
5. Ἡύχοντο ὡς δειλοὺς (ὦν) **αὐτοὺς** ληφθῆναι*.
6. Προσῆκει δὲ παντὶ **τῷ ὄντι** ἐν τιμωρίᾳ ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς (τιμωρούμενος) ἢ βελτίονι γίνεσθαι καὶ ὀνίνασθαι* ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίνεσθαι.
7. Κῦρος ἀνέβη ἐπὶ τὸ ὄρος **οὐδενός** (κωλύων).
8. Σύνοιδα* **ἐμαυτῷ** οὐδὲν (ἐπιστάμενος).
9. Ἦσθοντο **τὴν πόλιν** (κατειλημμένος).
10. Σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι **ἡμῶν** (προθυμούμενος).
11. Ἐγὼ δὲ **Πείσωνα** ἠρώτων εἰ βούλοιτό με σῶσαι χρήματα (λαβών).
12. Βοηθήσωμεν **τῇ πατρίδι** (περιπεσών) πολλαῖς συμφοραῖς.
13. Τί συμβήσεται **ὑμῖν**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (πράξας) ταῦτα;
14. **Τὰς εὐπραγίας** ἴσμεν (παραγιγνόμενος) τοῖς σωφρονέστατα τὴν αὐτῶν πόλιν διοικοῦσιν.
15. (Βουλόμενος) **ὑμῖν** τάδε παρήνεσα.

3. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ

1) Να βρεθεί το υποκείμενο των απαρεμφάτων και να γραφεί πού υπάρχει ταυτοπροσωπία και πού ετεροπροσωπία;

1. Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ **δώσειν** πέντε ἀργυρίου μνᾶς.
2. Σωκράτης ἠγεῖτο θεοὺς πάντα **εἰδέναι**.
3. Ἐδέοντό μου προστάτην **γενέσθαι**.

2.1 11. σκοτωμένους 14. κραυγάζοντας δυνατά - να δώσουν σήμα, να το κάνουν γνωστό
15. άγνωστο

2.2 4. αν καταστραφεί 5. να συλληφθούν 6. να ωφελείται 8. έχω συναίσθηση

4. Κλέων οὐκ ἔφη αὐτός, ἀλλ' ἐκείνον **στρατηγεῖν**.
5. Νομίζοντες ὑμᾶς ἀγαθοὺς **εἶναι** βουλόμεθα φίλοι ὑμῖν **γενέσθαι**.
6. Οἱ Πέρσαι οἴονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοῦς ἄν ἀμελῶς **ἔχειν***.
7. Οἱ πολλοὶ φασὶ **δεῖν** πονηρίαν μὲν **φεύγειν**, ἀρετὴν δὲ **διώκειν***.
8. Μόνος οἶμι **δεῖν διαλέγεσθαι**.
9. Οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα **εἰργάσθαι*** ἢ ἄλλους.
10. Μὴ σπεῦδε **πλουτεῖν**.
11. Τὸ ψεῦδος οὐ δύνασαι ἀληθὲς **ποιεῖν**.
12. Ἐπαγγελλόμεθα* Ἀριαίῳ εἰς τὸν βασιλείον θρόνον **καθιεῖν*** αὐτόν.
13. Τοῖς ἰδιώταις ἔξεστι τὰς δαπάνας **συντέμνειν***.
14. Χαλεπόν γέ σ' **ἐλέγξει**, ὦ Σώκρατες.
15. Οἶμαι **ἄν** ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ* **ποιῆσαι**.
16. Ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα **συναγαγεῖν*** ἀγοράν.
17. Τοῦτο φημί σωφροσύνην, **τὸ γινώσκειν** ἑαυτόν.
18. Ἀγησίλαος ἀντὶ **τοῦ** ἐπὶ Καρίαν **ιέναι** ἐπὶ Φρυγίαν ἐπορεύετο.
19. Κῦρος παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι **ἦκειν** ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα.
20. Καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι, ὅς αὐτῷ προειστήκει* τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, **ἦκειν** παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους.
21. Καὶ ἐξόν μοι ἀδεῶς* **πολιτεύεσθαι**, μεθ' ὑμῶν εἰλόμην **κινδυνεύειν**.
22. Τί μὲ κωλύει **κληροῦσθαι** τῶν ἐννέα ἀρχόντων;
23. Ἐμοὶ μὲν εἰκότως* δοκεῖτε ταῦτα πάντα **ὑπομένειν**.
24. Ἐμοὶ δοκεῖ οὐχ **ῥα εἶναι** ἡμῖν **καθεύδειν*** οὐδ' **ἀμελεῖν** ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ **βουλεύεσθαι** ὅ,τι χρὴ **ποιεῖν**.
25. Ἦγγελταί τε δεῦρο* ἢ τε μάχη πάνυ ἰσχυρὰ **γεγονέναι** καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρίμων **τεθνάναι**.

4. ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

1) Να υπογραμμιστούν τα συνδετικά ρήματα (απαρέμφατα και μετοχές) και να βρεθεί το κατηγορούμενο:

1. Οὗτος ἔφυ* ἀγαθός.
2. Ἡ πόλις φρούριον κατέστη.
3. Ἄν γνῶς τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ἠδίων ἔση.
4. Τοῦτο βέλτιστον ὑπάρχει.
5. Σοφοῖς ὁμιλῶν* καὐτὸς ἐκβήση* σοφός.
6. Οἱ πελτασταὶ ἦσαν περὶ τοὺς χιλίους.
7. Ἄνδρείαν φαμὲν ἀρετὴν εἶναι.

3.1 6. θα εἶναι ἀμελεῖς 7. νὰ τὴν ἐπιδιώκουν 9. ἔχω ἀποκτήσει με τὴν ἐργασία 12. υποσχόμαστε - θα τὸν θάλουμε νὰ καθίσει 13. νὰ ἐλαττώνουν 15. σε πολὺ κατάλληλη εὐκαιρία 16. νὰ συγκαλέσει συνέλευση 20. εἶχε τοποθετηθεῖ ἐπικεφαλῆς 21. ἀφοβα 23. εὐλόγα 24. νὰ κοιμόμαστε, νὰ εἴμαστε νωθροὶ 25. εδῶ

4.1 1. γεννήθηκε, ἦταν ἀπὸ τὴ φύση του 5. ἀν συναναστρέφουσαι με ... - θα γίνεις

8. Φίλιππος ἔστιν ὃ,τι ἂν τις εἴπη.
9. Οὗτος ἦν ὁ ὠνούμενος* καὶ μισθούμενος* ὑπὲρ αὐτῶν.
10. Τὸ λακωνίζειν ἔστι φιλοσοφεῖν.
11. Ἄνω ποταμῶν τοῦτό γ' ἔστιν.
12. Ἄγαθοὶ ὄντες ἠττήθησαν.
13. Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες κακοὶ σύμβουλοί εἰσι.
14. Οὗτος παρὰ πάντων σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος ἐνομίσθη.
15. Στρατηγὸν πάλιν εἶλοντο Περικλέα.
16. Οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσι.
17. Αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλοῦντο.
18. Δημοσθένης οὐκ ἔλαχε* τειχοποιὸς οὔτ' ἐχειροτονήθη.
19. Καλοῦσι πάντας πολεμίους.
20. Χρῶνται τοῖς ἄλλοτρίοις* οἰκείοις.
21. Οἱ πεζοὶ ἐγένοντο ἀμφὶ* τοὺς δισχιλίους.
22. Ἄνυπόδητος καὶ ἀχίτων διατελεῖς.
23. Σώφρονας αὐτοὺς παρέσχεν Σωκράτης νέους ὄντας.
24. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐποιοῦντο συμβούλους οὐ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ φρονιμωτάτους.
25. Καὶ ἐπειδὰν εὔρεθῆ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμα ἀπεδείχθη*.
26. Εἰμὶ τυράννῳ ἑοικώς.

5. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

1) Να θρεθούν τα επιρρηματικά και προληπτικά κατηγορούμενα. Στα επιρρηματικά να γραφεί και η ειδικότερη σημασία τους (τόπος, τρόπος, σκοπός ...):

1. Οἱ στρατιῶται εἶποντο* ἄσμενοι*.
2. Γηραιὸς ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι ἀποθανεῖται.
3. Χρὴ παῖδας ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς.
4. Τὸ Ὀμήρου ὄνομα μέγιστον ἠΰξητο.
5. Ὅ πάντα δίκαιος ἐκὼν οὐδένα ἀδικήσει οὐδέν.
6. Τὸ Κύρου ὄνομα μέγα ἠΰξητο.
7. Τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην.
8. Οἱ στρατιῶται ἐσκήνουν* ὑπαίθριοι.
9. Τριταῖοι* ἀφίκοντο εἰς Γίγωνα.
10. Ἐπύαξα προτέρα Κύρου εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο.
11. Κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἤδη σκοταῖοι*.

4.1 9. αὐτός ο οποίος διαπραγματευόταν (να αγοράσει) - ερχόταν σε συμφωνία 18. δεν έγινε με κλήρο 20. τα ξένα 21. περίπου 25. ορίζεται (γνωμ. αόριστος)

5.1 1. ακολουθούσαν με ευχαρίστηση 8. ἔστηναν σκηνές, στρατοπέδευαν 9. την τρίτη ημέρα 11. με το σκοτάδι της νύχτας

12. Ἐφίγμεθα βοηθοὶ μὲν ὑμῖν, τιμωροὶ δὲ τῶν βαρβάρων.
13. Εἰς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐτράφη μέγας.
14. Ἄκρίτους* ἀπέκτειναν πάντας.
15. Οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο* αἰφνίδιοι.

6. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ

1) Να βρεθεί το είδος κάθε γενικής κατηγορηματικής:

1. Ἀθηναῖοι ἀγαθοῦ τρόπου ἦσαν.
2. Ὑμεῖς ἐστε πατέρων ἀγαθῶν.
3. Τὸ τεῖχος ἦν εἴκοσι ποδῶν.
4. Ἡ δικαιοσύνη τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐστὶ.
5. Ἡ κρηπίς* ἐστὶ λίθων μεγάλων.
6. Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος γίγνεται.
7. Ἴπποκράτης ὄδε ἐστὶ τῶν ἐπιχωρίων.
8. Ταῦτα δαπάνης μεγάλης ἐστί.
9. Ὁ Εὐφράτης τὸ εὐρὸς* ἐστὶ τεσσάρων πλέθρων.
10. Τὸ δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ.
11. Περικλῆς τῶν ἐνδοξοτάτων ἐγένετο.
12. Ἐγὼ φημι συμβούλου εἶναι συμβουλεύειν.
13. Καλῆς μητρὸς πέφυκα.
14. Τὸ χωρίον πολλοῦ ἀργυρίου γίγνεται.
15. Τὸν μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδευτῶν ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι.
16. Ἡ μὲν ἐλπίς τοῦ μέλλοντός ἐστίν, ἡ δὲ μνήμη τοῦ παροιχομένου*.
17. Τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν πάντες.

7. ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

1) Να βρεθούν τα κατηγορούμενα και να διακριθεί το είδος τους (απλό, επιρρηματικό, προληπτικό, γεν. κατηγορηματική, κατηγορηματική μετοχή). Επίσης να δηλωθεί πού αναφέρονται (στο υποκείμενο ή το αντικείμενο):

1. Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.
2. Ἀπεκάλουν τὸν Θηραμένην κόθορνον*.
3. Ὁ Θηραμένης ἀπεκαλεῖτο κόθορνος.
4. Οὗτοι ἐκόντες ἤμαρτον*.

5.1 14. χωρίς δίκη 15. επιτέθηκαν

6.1 5. τα θεμέλια 9. ως προς το πλάτος 16. του παρελθόντος (ανήκει στο παρελθόν)

7.1 2. υπόδημα που φοριέται αδιακρίτως και στα δύο πόδια (μεταφορικά: αυτός που προσαρμόζεται σε κάθε περίπτωση, αυτός που δεν έχει αρχές) 4. αμάρτησαν

5. Ταραχαὶ καὶ στάσεις* ὀλέθρια ταῖς πόλεσι.
6. Πάντες οἱ ἐν ἡλικίᾳ* καλοὶ φαίνονται.
7. Τοιοῦτον πολίτην ἑαυτὸν παρέσχεν*.
8. Τοῖς βαρβάροις οἰκέταις* ἀξιοῦμεν χρῆσθαι.
9. Ἴππίας ἐχώρει ὑπόσπονδος* εἰς Σίγειον.
10. Ἀπέκτειναν τοὺς ἄλλους οὓς ἔλαβον* αἰχμαλώτους.
11. Ἀπέδωσαν τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους.
12. Διεφθείροντο οἱ πλείους ἐναταῖοι* καὶ ἐβδομαῖοι.
13. Προκλῆς πρῶτος ἀνέστη.
14. Ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον παρὶφ λίθω ἠσκημένα ἦν*.
15. Τιμόθεον δὲ αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν.
16. Πάντων πρῶτος ἀξίως κέκριται.
17. Εἶσαν* τὰς πόλεις αὐτονόμους.
18. Ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο.
19. Κατέστησεν αὐτοὺς κοινωνοὺς* τῆς οὐσίας*.
20. Ἡρακλῆς κατέστη εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος.
21. Δήλη ἐδόκει ἢ ἐπιβουλή.
22. Οἱ Κορίνθιοι παραταξάμενοι τὰς ναῦς μετεώρους* ἠσύχαζον.
23. Ξυνέπεψαν* οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔνδεκα ἄνδρας Σπαρτιατῶν Ξυμβούλους Ἀστυόχῳ.
24. Ἐνίων* ἐπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων* θάνατον καταψηφίσασθαι*.
25. Παρελθόντες τελευταῖοι οἱ Κορίνθιοι εἶπον τοιάδε.
26. Ὁ δεσπότης μου μετέωρος* αἴρεται.
27. Σκηνοῦμεν* ὑπαίθριοι.
28. Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν (εἰσί).
29. Πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν* ἐστὶν ἢ πατὴρ καὶ σεμνότερον* καὶ ἀγιώτερον.
30. Οὐδὲν ἐσμεν.
31. Πάντα τάγαθὰ τῶν νικῶντων ἐστί*.
32. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο.
33. Τί με κωλύει κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων;
34. Οἱ στρατιῶται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους.
35. Τοιοῦτός εἰμι ἐγώ.
36. Κάλλος καὶ ἰσχὺς κακῶ συνοικοῦντα* ἀπρεπῆ φαίνονται.
37. Εἰμὶ ἐν δικαίῳ.
38. Ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν.
39. Τὸ χωρίον* ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο.

7.1 5. επαναστάσεις 6. αυτοί που βρίσκονται στο ἄνθος της ηλικίας, ὅσοι βρίσκονται σε στρατεύσιμη ηλικία 7. ἀπέδειξε, φάνηκε (τέτοιος πολίτης) 8. ως δούλους 9. εξασφαλισμένος με σπονδές 10. συνέλαβαν 12. την ἑνάτη μέρα 14. κατασκευασμένα, στολισμένα 17. ἄφησαν 19. συμμετόχους - της περιουσίας 22. ανοιχτά στο πέλαγος 23. ἔστειλαν μαζί 24. μερικούς -χωρὶς δίκη- να καταδικάσετε 26. ψηλά στον αέρα 27. στρατοπεδεύουμε 29. ἀξιο μεγαλύτερης τιμῆς - πιο σεβαστό 31. ἀνήκουν στους ... 36. ἀν κατοικούν μαζί 39. ἡ τοποθεσία

40. Ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ἡμετέρας ὀρώσι.
41. Σοφία μόνον τῶν χρημάτων ἀθάνατον.
42. Πάντας ἡγεῖτο φίλους αὐτῶ.
43. Οὐ δεῖ ἐκπέμπειν ἐπὶ τὰ κοινὰ* φύλακας τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους.
44. Λέγει ὡς οὐκ εἶμι τῶν ἀδυνάτων.
45. Ὑφ' ἡμῶν τραφήσεται παχύς.
46. Διετέλει* τιμώμενος ὑφ' ἡμῶν.

8. ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1) Να βρεθούν και να αναγνωριστούν οι ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί (παραθέσεις, επεξηγήσεις, επιθετικοί προσδιορισμοί, κατηγορηματικοί προσδιορισμοί):

1. Ἐκ πολλοῦ χρόνου μετὰ μεγίστων κινδύνων ἀγωνιζόμεθα.
2. Χαίρω ἀκούων ὑμῶν τῶν σοφῶν.
3. Παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις.
4. Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ.
5. Περικλῆς ἐγένετο μαθητὴς δύο διδασκάλων, Ἀναξαγόρου καὶ Δάμωνος.
6. Ἀθηναῖος εἶ, πόλεως τῆς μεγίστης.
7. Ἀπέσταλκα τόνδε τὸν λόγον.
8. Διαβάς τὸν Στρυμόνα ποταμὸν παρήμειβε* τὸ Πάγγαιον ὄρος.
9. Ἄγγελλε Ὀρέστη, παιδί Ἀγαμέμνονος.
10. Ἀνθρώπων ἕκαστος δύο πῆρας* φέρει.
11. Παρατηρεῖτε οἱ παρόντες.
12. Ὁ Εὐξείνος πόντος.
13. Τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες ἀθρόοι ἦσαν.
14. Διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν πραγμάτων βέβηκα.
15. Ἰνάρως ὁ Ψαμμιτίχου, Λίβυς, Λιβύων βασιλεύς.
16. Πατηγύας προφαίνεται ἐλαύνων* ἰδροῦντι* τῷ ἵππῳ.
17. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο ἐνὶ λιμένι, τῷ Φαλήρῳ.
18. Θέλω εἰπεῖν τὰ ἑμαυτοῦ πάθη.
19. Πολὺ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν*.
20. Ἀνὴρ στρατηγός.
21. Ἀρμένιος ἐξεπλάγη καὶ, τὸ μέγιστον, ἐφοβεῖτο ὅτι ἐμελλεν ὀφθῆσθαι*.
22. Τὸ Πήλιον ὄρος.
23. Ἡυλίζεσθε* ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις.
24. Ἀνὴρ Μακεδῶν.
25. Τὸ ὄρος τῆς Ἰστώνης.
26. Περί χρημάτων ὀμιλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος.

7.1 43. στις κοινές υποθέσεις, στα πολιτικά 46. συνεχῶς "ἐτιμᾶτο".

8.1 8. προσπερνούσε 10. σάκους (παροιμιακή έκφραση) 16. να ιππεύει - με ιδρωμένο (το ἄλογο) 19. να πλεύσουμε 21. να ιδωθεῖ 23. στρατοπεδεύατε

27. Οί μετὰ τοῦ Ξενοφώντος ἔμειναν ἐν ταῖς κώμαις ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἡμέρας.
28. Μυριάδες πλέον ἢ δώδεκα.
29. Ὁ θάνατος τυγχάνει διάλυσις δύο πραγμάτων, σώματος καὶ ψυχῆς.
30. Τὴν στρατιὰν αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγεν.
31. Τὴν σαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει.
32. Καὶ τὸ πάντων θαυμαστότατον, ἐπαινοῦσι μὲν τὰ τοιαῦτα, μιμῆσθαι δ' αὐτὰ οὐκ ἐθέλουσιν.
33. Ἀπεχώρησεν ἄκροις δακτύλοις.
34. Ὀπλίται σὺν ποδήρεσι* ξυλίνας ἀσπίσιν.
35. Στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, ἐκέλευσε ἐπιχωρῆσαι* ὅλην τὴν φάλαγγα.
36. Προσέκρουσα ἀνθρώπῳ πονηρῷ, Ἀνδροτίωνα λέγω*.
37. Λέγομεν Συρακόσιοι, ὅτι ...
38. Καλλικρατίδας προσεπλήρωσε πεντήκοντα ναῦς.
39. Ἐλένην κτάνωμεν, Μενελάῳ λύπην πικράν.
40. Γόρδιος ἦν τῶν πάλαι Φρυγῶν.
41. Πάντες ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἐπὶ τὸν ποταμόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰ σκευοφόρα.
42. Ἐμοὶ μὲν ἀνάγκη πείθεσθαι τοῖς οἴκοι ἄρχουσι.
43. Οὐδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, ἐφοβεῖτο.
44. Αὐτὸς Μένων ἐβούλετο.
45. Διέβησαν πλοίοις ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις*.
46. Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος χρυσοῦς ἐστι.
47. Ὁ Ἥφαιστος τέμνει τῷ πελέκει ὀξεῖ.
48. Μὴ ἡμῶν τῶν πτωχῶν καταφρόνει.
49. Πᾶς ὁ ἐπὶ γῆς χρυσὸς οὐκ ἀντάξιος (ἐστί).
50. Πάρνης τὸ ὄρος.
51. Τὸ ὄρος ὁ Πάρνης.
52. Ἔδοξα ἐν ὑπνῷ ἐν μέσοις παρθενῶσιν* εὐδεῖν*.
53. Ἀνὴρ Σπαρτιάτης.
54. Ὁ νόμος οὕτω τάττει, μὴ τὸν μάντιν τοῦ στρατηγοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν τοῦ μάντεως.
55. Ὅρῳ τὸν παρόντα καιρὸν συναγωνιζόμενον.
56. Οἱ ἔφοροι Σαμίῳ τῷ τότε ναυάρχῳ ἐπέστειλαν* ὑπηρετεῖν Κύρῳ.
57. Γυναϊκές ἐσμεν, γένος φιλόφρον* ἀλλήλαις.
58. Τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης.
59. Ἐγκράτειαν ἄσκει πάντων τῶν αἰσchrῶν, κέρδους, ὀργῆς, ἡδονῆς, λύπης.
60. Πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ.
61. Ἠδίστη τῇ γλώττῃ ἀπεκρίνατο.
62. Ἠγεῖτο Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς.
63. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν, τὸ ζητεῖν πλέον τῶν ἄλλων ἔχειν.

8.1 34. που φτάνουν ως τα πόδια 35. να προχωρήσει εναντίον του εχθρού 36. εννώ 45. εμπορικά (πλοία) 52. στη μέση του μέρους του σπιτιού όπου μένουν τα κορίτσια - ὅτι κοιμόμουν 56 ἔδωσαν εντολή 57. φιλικό

64. Ὁ Ἀλέξανδρος πυκνὰς ἐπέταξε* τὰς ἵλας τῶν ἰππέων.
 65. Ἐπραξαν ταῦτα δι' Εὐρυμάχου, ἀνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου.
 66. Ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος.
 67. Ἐμέθυον, ἰκανὴ πρόφασις εἰς τὸ ἀμαρτάνειν.
 68. Ἡμεῖς οὕτω διακείμεθα, ὅτε μὲν* γελῶντες, ὅτε δὲ* δακρύοντες.
 69. Ἐλευθέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο.
 70. Ἀκοντίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον, καλὸν τι χρῆμα* καὶ μέγα.
 71. Εἷς οἰωνὸς ἀριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
 72. Ὁ τάχιτος τῶν λόγων, τέθνηκεν θεῖον Ἰοκάστης κάρα*.
 73. Οὗτοι, ὡς εἶδόν με εἰσιόντα, ἠσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν*.
 74. Ἐν ἅπασιν ἐξητασμένος* φαίνεται, λέγω συγγενέσι, δημόταις.
 75. Ἦδε ἡ ἡμέρα πολλῶν κακῶν ἄρξει.
 76. Αἱ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν*.
 77. Τοῦτό ἐστι τὸ δεινόν, ὅταν τις εὖ ποιῶν πάσῃ κακῶς.
 78. Ἐκείνους παύσω τοιαύτην ἔχοντας τὴν γνώμην.
 79. Ἐπορεύθη διὰ φιλίας τῆς Θράκης.
 80. Νῦν δὲ καὶ τόδε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ πολὺ καὶ θροντὰς γενομένας σβέσαι τὴν φλόγα.
 81. Τὸ δὲ ἔσχατον πάντων, ὅτι θόρυβον παρέχει.
 82. Ἡ καταδίκη ἦν κατὰ τὸν ὀπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ.
 83. Τοῦτο σκεπτέον, ὅπως ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν.
 84. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν, ἐκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἠμύνοντο.
 85. Οἱ λύκοι ἐπιπεσόντες τοῖς προβάτοις ἐρήμοις διήρπαζον ταῦτα.
 86. Ὁ πόλεμος οὗτος συμφέρει ἀμφοτέροις, καὶ τοῖς ἡσυχίαν ἄγειν* καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσι.
 87. Ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλει.
 88. Τοῦτο ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον* τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν.
 89. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν διεσπαρμέναις ταῖς ναυσί.
 90. Τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, πότερον ἡδίων* ζῶσιν οἱ ἄρχοντες ἢ οἱ ἀρχόμενοι.
 91. Τοῦτο θεωρεῖτε, εἰ τάληθῆ λέγω.
 92. Δύο ἐστὶ τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἢ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία καὶ ἡ ὄρωρα διδομένη τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς .
 93. Ἐνεκα τούτου κολάζουσι, ἵνα τοὺς ἀκοσμοῦντας σωφρονεστέρους ποιῶσι.
 94. Ὁρμίσαντο* εἰς Σύβοτα, λιμένα τῆς Ἠπείρου.
 95. Οὐκ ἐπὶ τούτῳ κáθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι* τὰ δίκαια.
 96. Οὗτοι, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει.
 97. Τούτου ἔνεκα τосαῦτα ἐπάθομεν, ὅτι πολλὴ ἀβουλίᾱ* ἐχρησάμεθα.

8.1 64. παρέταξε 68. άλλοτε-άλλοτε 70. πράγμα, συμβάν 72. (θεϊκό) κεφάλι (= θεϊκή Ιοκάστη) 73. ἄλλος ἀπὸ το ἑνα μέρος και ἄλλος ἀπὸ το ἄλλο 74. ὅτι ἔχει εξεταστεί, δοκιμαστεί 76. ἀπόμειναν, διασώθηκαν 86. να μένουν ἡσυχοι 88. αὐτό που συγκρατεῖ, διαφυλάσσει 90. πιο ευχάριστα 94. ἀγκυροβόλησαν 95. για να κάνει χάρη στον ἑνα ἀπὸ τους δύο διαδίκους 97. (ενεργήσαμε) με πολλὴ ἀπερισκεψία

98. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μέντοι* μαχόμενοι, τὰ δὲ* καὶ ἀναπαυόμενοι.
99. Οἱ δὲ, οἶον* ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε* τὸν πλοῦν, τόσῳ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν.
100. Οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον εὐρήσετε ἀτεχνῶς* προσκείμενον τῇ πόλει.
101. Ἡ πόλις οἱ Ταρσοί.
102. Τὸ Αἰγάλεων ὄρος.

2) Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο και να χαρακτηρίσεις τον ομοιόπτωτο προσδιορισμό:

1. Ἦκεις φέρων τὸν μισθόν (πλήρης).
2. Αἱ δημοκρατούμεναι πόλεις τοῖς νόμοις διοικοῦνται (ὁ κείμενος).
3. Κατεκείμεν* τὴν νύκτα (ὅλος).
4. Ἄγις καὶ Κλεομένης (ὁ βασιλεύς).
5. Οἱ στρατιῶται εἶχον τὰς ἀσπίδας(ἐκκεκαλυμμένος).
6. Ἡ Ἄρετὴ τὴν ἐσθῆτα ἔφερε (ἀπλοῦς).
7. Διὰτῆς πόλεως ῥεῖ ὁ ποταμός (μέσος).
8. Πᾶς ἐλεύθερος ἐνὶ δοῦλός ἐστι, (ὁ νόμος).
9. Τοῦτου τιμῶμαι* ἑμαυτῷ, ἐν πρυτανείῳ(ἡ σίτησις).
10. Ἀποστέλλει Χειρίσοφον,(ὁ Λάκων).
11. Περί χρημάτων λαλεῖς,(ἀθέβαιον πρᾶγμα).
12.κέρδη ἠδονὰς ἔχει, ὕστερον δὲ λύπας (ὁ πονηρός, μικρός, μακρός).
13. Τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν καὶ τῇ διανοίᾳ (ἀσθενής, ἀδύνατος).

9. ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ

α) Η ΓΕΝΙΚΗ ΩΣ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΟΝΟΜΑΤΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ

1) Να βρεθούν οι ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σε γενική, να δηλωθεί το είδος των γενικών αυτών και τι προσδιορίζει η καθεμιά.

1. Ἐνταῦθα ἦν ἱερὸν Διονύσου.
2. Νόμος Σόλωνος.
3. Φόνου ὑπόδικος ἦν.
4. Αὐτῶν μὲν τεθνᾶσιν ὀκτώ, τῶν δὲ πολεμίων παμπληθεῖς.
5. Οὐκ ἐμός καὶ Πολυκλέους ἰδιός* ἐστὶν ὁ ἀγὼν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός.

8.1 98. ἄλλοτε - και ἄλλοτε 99. πρᾶγμα το οποίο - προσπαθοῦσε ν' ἀποφύγει 100. πρᾶγμα-τι

8.2 3. ἤμουν ξαπλωμένος 9. αὐτὴ τὴν ποινὴ θεωρῶ ἀξία γιὰ τὸν εαυτό μου

9.α)1 5. προσωπικὴ (ἡ δίκη)

6. Νόσος Διός.
7. Κηλὶς αἵματος.
8. Κέκτημαι ἀγρὸν ταλάντου ἄξιον.
9. Ἐφεσος ἀπέχει Σάρδεων τριῶν ἡμερῶν ὁδόν.
10. Τῶν μὲν δυστυχούντων οὐδεὶς ἐστὶ φίλος, τῶν δὲ εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς.
11. Σωρὸς ξύλων καὶ λίθων.
12. Ἄπετετέλεστο* τεῖχος ὀκτῶ σταδίων.
13. Οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων ἀδειπνοὶ ἦσαν.
14. Κρεῖττον φίλων ἀγέλην κεκτῆσθαι ἢ βοῶν.
15. Εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθεν.
16. Δέκα μνῶν χωρίον.
17. Ἐνδεής εἰμι χρημάτων.
18. Τῷ ἡμίσει τοῦ δόρατος ἐμάχετο.
19. Εὐβοίας ἄλωσις.
20. Εἰς τοῦτο θράσους καὶ ἀναιδεΐας ἀφίκται.
21. Οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον ἀρετῆς ἐστίν.
22. Αἰ μὲν ρίζαι τῆς παιδείας πικραὶ, οἱ δὲ καρποὶ ἡδεῖς.
23. Δεῖ λόγον δοῦναι καὶ δίκην τῶν πεπραγμένων.
24. Πλοῖα σίτου.
25. Δυστυχῆς ἢ Ἑλλάς τοιούτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γενομένη.
26. Ἐπύαξα προτέρα Κύρου ἀφίκετο.
27. Ἄνδρὸς χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.
28. Μῆδεα γυνὴ βασιλέως ἤλθε.
29. Ἐχθροὺς ἀπάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων.
30. Ὁ στρατὸς ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς εἰς Οἰνόνην.
31. Κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἄλλαι θαλάσσης εἰσὶν εἰσβολαί.
32. Καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν.
33. Ταῦτα εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων.
34. Ἄξια θανάτου εἰσὶν εἰργασμένοι.
35. Οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθε τὰ δίκαια.
36. Τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἀγευστος* ἔσει, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσει.
37. Διηγῆσομαι ὑμῖν τοὺς ἄθλους τοῦ Θησέως.
38. Ἄγوراتός ἐστὶ φονεὺς ἐκείνων.
39. Μένων ἦν φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου.
40. Τὸ φυλάξαι τὰ ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι ἐστίν.
41. Ἐνοχός ἐστὶ δειλίας.
42. Στρατεία μεγίστη τῶν πρὸ αὐτῆς.
43. Μεγάλων ἀδικημάτων ὀργή.
44. Ἡ χώρα ἡμῶν θηρίων ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη.
45. Σὺ τοῦτο κάλλιστα ἀνθρώπων ἐπίστασαι.

9.α)1 12. εἶχε ολοκληρωθεῖ 36. δε θα μείνεις χωρίς να δοκιμάσεις

46. Τὸ δέος τῶν ἡμετέρων μέγα ἦν.
47. Τὸ κοινὸν τῶν Θετταλῶν.
48. Τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου.
49. Δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητή*.
50. Ταῦτα ἔπραττον μίσει τῶν Θηβαίων.
51. Πολλαπλασίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς.
52. Ἡ πόλις ἀπέχει πλοῦν δύο ἡμερῶν.
53. Ἦν πυραμίς τὸ μὲν εὖρος* ἐνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων.
54. Ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις.
55. Ἡ τύχη πάντων κυρία ἐστίν.
56. Τὴν τῶν γονέων ἐπιμέλειαν τοῖς τέκνοις προσέταπτε.
57. Γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά* σου.
58. Ἄνδρὸς χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.
59. Ἀρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος.
60. Πειθαρχία ἐστὶ τῆς εὐπραξίας* μήτηρ.
61. Στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
62. Οὐδὲν φάρμακον τοῖς ἰατροῖς τοῦ θανάτου ἠϋρηται.
63. Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον.
64. Δέδοικα μὴ χεῖρους τῶν προγόνων γενώμεθα.
65. Αὐτὸς αὐτοῦ κόλαξ ἕκαστος τυγχάνει ὦν πρῶτος καὶ μέγιστος.
66. Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων*.
67. Τοὺς γνησίους τῶν φίλων αἱ συμφοραὶ δοκιμάζουσι.
68. Πολιτεία τροφὴ ἀνθρώπων ἐστὶ.
69. Ὁ δὲ Λυκοῦργος καὶ τούτων τάναντία ἔγνω.
70. Ἴστε πάντες τὸ ἴασονος ὄνομα.
71. Τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίνονται.
72. Συμμαχία τούτων ἀντίρροπος*.
73. Ἐτελεύτα ἔρημος φίλων.
74. Μετρία ἄσκησις τοῦ σώματος ποιητικὴ τῆς ὑγείας ἐστι.
75. Ὁ παῖς πάντων θηρίων ἐστὶ δυσμεταχειριστότατον*.
76. Θουκυδίδης ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων.
77. Ἀσκούντες γοῦν κάκεῖνοι διετέλεσαν* ἄπερ ἔργα ἀρετῆς νομίζεται.
78. Τὰ ἁμαρτήματά σου πειρῶ* μὴ λόγοις καλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχοις.
79. Ἀπήγγειλαν τὴν ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων.
80. Ἡγεμῶν καὶ κύριος ἀπάντων Φίλιππος ἠρέθη.
81. Φίλους κτῶ* μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας.
82. Κἀγὼ πρόσθεν δις ἤδη ἦλθον περὶ πολέμου καταλύσεως.
83. Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν*.

9.α)1 49. δὲν μπορεῖ νὰ αγοραστεῖ 53. ὡς πρὸς τὸ πλάτος 57. σύμφωνα με τὸ λόγο σου 60. τῆς εὐτυχίας 66. μολονότι βλέπει, μολονότι ἔχει μάτια 72. ἰσόρροπη, ἰσοδύναμη 75. τὸ πιο δυσκολομεταχειρίστο 77. (ἐκαμναν) συνεχῶς 78. νὰ προσπαθεῖς 81. νὰ ἀποχτάς 83. νὰ υπομένεις

84. Καί τοῦτο μὲν εἰρήσθω μέγα τεκμήριον πειθαρχίας.
85. Τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι εἰσί.
86. Οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' ἄξια οὐτ' ὑμῶν οὔτε πατέρων ὧν ἔστε ἐς γῆν τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες.
87. Κῦρος ἦν πρῶος καὶ συγγνώμων* τῶν ἀνθρωπίνων ἀμαρτημάτων.
88. Ἄ εἴληφε τῆς πόλεως ἀποδώσει.
89. Ὅργην ἑταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν*.
90. Αἰδοῦς ὁ δειλὸς ἐλεύθερός ἐστιν.
91. Εὐρήσετε τὴν παρανομίαν ἔργα μανίας διαπραττομένην.
92. Ἔτερον* τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ.
93. Καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων.
94. Ἐβοήθει Ἀρίσταρχος καὶ τῶν ἵππέων νεανίσκοι.

β) Η ΓΕΝΙΚΗ ΩΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

1) Να χαρακτηρισθούν συντακτικά οι υπογραμμισμένες γενικές και να επισημανθεί η λέξη την οποία προσδιορίζουν:

1. Τοῦτον ἐν ὀργῇ ἔχετε **τῶν μεγάλων ἀδικημάτων**.
2. Ταῦτα ἐγένετο **ἡμέρας**.
3. Ἐδίωξαν ὡς **τάχους*** ἕκαστος εἶχε.
4. Χρῆ δὲ **τοῦ θάρους** μεταδιδόναι τοῖς φίλοις.
5. **Μισθοῦ** ἐργάζονται.
6. Διογένει ἐν ἱμάτιον ἐξήρκει **θέρους** τε καὶ **χειμῶνος**.
7. Τούτου ἔνεκα **θανάτου** ὑπὸ σοῦ διώκεται.
8. Οἱ Ἕλληνες οὕτως εἶχον **ὁμονοίας** πρὸς ἀλλήλους.
9. Ζηλῶ σε **τοῦ πλούτου**.
10. Θεμιστοκλέα **μεγίστων δωρεῶν** ἠξίωσαν*.
11. Ξύνδεσμος δ' αὐτοῖς ἦν τὰ ξύλα **τοῦ μὴ** ὑψηλὸν γιγνόμενον ἀσθενὲς **εἶναι** τὸ οἰκοδόμημα.
12. Συλλαμβάνοντες ὑπῆγον* **θανάτου**.
13. Ἄσεβείας φεύγω* ὑπὸ Μελήτου.
14. Φεῦγε τούτους, οἳ **διαβολῶν*** τὰ ὠτά σου ἐμπιμπλάσιν*.
15. Ἡ Κέρκυρα καλῶς **παράπλου*** κεῖται.
16. Ἠλλάξαντο **πολλῆς εὐδαιμονίας** πολλὴν κακοδαιμονίαν.
17. Ξενοφῶν **τῶν καλλίστων** ἑαυτὸν ἠξίωσε.
18. Καὶ ὁ μὲν Πολύτροπος μαχόμενος **αὐτοῦ** ἀποθνήσκει.
19. Μὴ μοι φθονήσης **τοῦ μαθήματος**.
20. Τὰ δὲ **πολλοῦ** ἄξια ὄντα **ὀλίγου** πιπράσκειται*.
21. Ὀνούμεθα* μικρὰ μέτρα **πολλοῦ ἀργυρίου**.
22. Οὗτος **τοῦ λοιποῦ** μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν.

9.α)1 87. επεικίης 89. (να προσπαθείς) να υπομένεις, να ανέχεσαι 92. (εἶναι) διαφορετικό
9.β)1 3. όσο πιο γρήγορα 10. ἐκρίναν ἄξιο 12. Τον κατηγοροῦσαν για ἐγκλημα που τιμωρεῖται με θάνατο 13. κατηγοροῦμαι 14. με συκοφαντίες - γεμίζουν 15. (βρίσκεται σε καλὸ σημεῖο) ως προς το να την παραπλέει κάποιος 20. πωλούνται (σε μικρὴ τιμὴ) 21. αγοράζουμε

23. Μίνως τὸ ληστικὸν* καθήρει* ἐκ τῆς θαλάσσης, τοῦ τὰς προσόδους μάλ-
λον **ιέναι** αὐτῶ.
24. Οἱ δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἀναξίους τῆς ὑπαρχούσης **εὐδαιμονίας** κατέστησαν.
25. Ἐάν τις ἀλῶ* **κλοπῆς**, θανάτῳ κολάζεται.
26. Ἐγὼ μὲν αὐτοὺς μακαρίζω **τοῦ θανάτου** καὶ ζηλῶ.
27. **Ἡμέρας** καὶ **νυκτὸς** ἤγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
28. Ἔφασαν πρίασθαι* τὴν χώραν **τριάκοντα ταλάντων**.
29. Διώκω μὲν **κατηγορίας**, φεύγω δὲ **φόνου**.
30. Ἐγὼ δίκην δῶ* **σῶν κακῶν**;

γ) Η ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ - ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

1) Να βρεθούν οι γενικές που προσδιορίζουν επίρρημα ή επιφώνημα και να χαρακτηριστούν συντακτικώς:

1. Ἐνταῦθα* τῆς Ἠπείρου.
2. Πόθεν γῆς ἤλθεσ;
3. Ἀξίως λόγου ἐμάχοντο.
4. Ἐστρατοπεδεύσαντο ἔξω τῆς πόλεως.
5. Φεῦ τῆς ἀναιδεΐας.
6. Καὶ ὁ μὲν Καλλίας παρέταξε τοὺς ὀπλίτας οὐ πόρρω* τῆς πόλεως.
7. Διελθόντες τοῦ τείχους ἤ προσέπιπτε τὸ χῶμα ...
8. Τρὶς τῆς ἡμέρας.
9. Μάθε πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σαυτὸν αἰδεῖσθαι*.
10. Ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις τοῦ μηνός.
11. Λάθρα τῶν στρατιωτῶν.
12. Πλησίον ἦν τοῦ δεσμοτηρίου.
13. Ὡ τλήμον*, οὐκ οἶσθ' οἷ* κακοῦ ἐλήλυθας.
14. Πῶς ἔχει ὑγείας ὁ πατήρ;

10. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ

1) Να συμπληρωθούν οι φράσεις με τη γενική των λέξεων που βρίσκονται σε παρένθεση και να δηλωθεί το είδος της καθεμιᾶς:

1. Κρήνη ἐστὶν ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ (ἡδὺ ὕδωρ).
2. Τῇ στρατιᾷ ἀπέδωκε Κύρος μισθὸν (τέσσαρες μῆνες).
3. Ἐσέπεμπον ἐκάστῳ δύο κοτύλας* (οἶνος).
4. ἀμέλειαι τῷ ἀγαθῷ οὐ προσήκουσι (Γονεῖς).

9.β)1 23. τὴν πειρατεία - ἐξάλειψε 24. θεωρῶ 25. κηρυχθεὶ ἔνοχος 28. ὅτι ἀγόρασαν
30. ἐγὼ νὰ τιμωρηθῶ

9.γ)1 1. σ' αὐτὸ τὸ μέρος 6. ὄχι μακριὰ 9. νὰ σέβεσαι 13. δυστυχισμένε - σε ποιο βαθμὸ, σημεῖο.

10.1 3. μικρὰ ἀγγελία

5. Ἐνταῦθα ῥέουσι μεγάλοι ποταμοὶ (πῦρ).
6. Ζηλῶ σε , δὲ στυγῶ* (ὁ νοῦς - ἡ δειλία).
7. Ὀνούμεθα μικρὰ μέτρα (πολὺ ἀργύριον).
8. Κατάνη ἀπέχει τῶν Συρακουσῶν ὁδὸν (πολλαὶ ἡμέραι).
9. Θαυμασία ἦν ἡ εὐψυχία καὶ ἡ ἀρετὴ (ὁ ἀνὴρ).
10. Μακαρίζω σε (ὁ πλοῦτος).
11. Ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ Πολυφήμῳ κύπελλον προσφέρει (οἶνος).
12. Πᾶς ὁ ἐπὶ γῆς χρυσὸς οὐκ ἀντάξιός (ἀρετῆ).
13. Οἱ Πέρσαι ἀπειροὶ ναῦς ἦσαν (τὸ κυβερνᾶν).
14. οὐδεὶς ἐκοιμήθη (Ἐκείνη ἡ νύξ).
15. Οἱ νόμοι αἰτίοι εἶσι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων (μέγιστα ἀγαθὰ).
16. Εἰς τοῦτο ἀφίκται (ἡ ἡλικία).
17. Πέμπετε τὸν ἥμισυν (ὁ σῖτος).
18. Οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι (δειλία).
19. οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστι (Ἡ ἀρετῆ).
20. Ὁ Κῦρος ὠρυσεν* ἔνθεν* καὶ ἔνθεν τάφρον ὑπερμεγέθη (τὸ τεῖχος).

2) Στις παρακάτω φράσεις να προσδιοριστεί η σημασία της γενικής και να μετατραπούν τα ρηματικά ουσιαστικά σε αντίστοιχα ρήματα:

1. Ἡ εὐνοία τῶν θεῶν → Εὐνοοῦσιν οἱ θεοί.
2. Ἡ ἄλωσις τῆς πόλεως →
3. Οἱ ἐπιμεληταὶ ἵππων →
4. Ὁ μόχθος τῶν στρατιωτῶν →
5. Ἐπιστάται ἔργων →
6. Φύλακες κτημάτων →
7. Ἐνδεια* σίτου →
8. Μνήμη τῶν εὐεργεσιῶν →
9. Ἡ κάθοδος τῶν Μυρίων →
10. Ἡ τῶν Μηλίων ἀπόστασις* τῶν Ἀθηναίων →
11. Ὁ ἡγεμὼν τῶν Περσῶν →
12. Κύριος πάντων →

3) Να συνδεθούν οι λέξεις της α' στήλης με τους συντακτικούς ὀρους της β' στήλης σύμφωνα με τους κανόνες του συντακτικού (π.χ. ἐχθροὶ ἀπάντων):

1. Ἐχθροὶ	(τῆς γῆς: γεν. διαιρετική)
2. Πανταχοῦ	(τῆς ἡμέρας: γεν. διαιρετική)
3. Ὀδοὺς	(τεττάρων μηνῶν: γεν. τῆς ιδιότητος)

10.1 6. μισῶ 20. ἔσκαβε - ἀπὸ το ἕνα καὶ ἀπὸ το ἄλλο μέρος

10.2 7. ἔλλειψη 10. ἠ ἀποστασία

4. Νομίσματα	(ἀπάντων: γεν. κτητική)
5. Πολλάκις	(τριῶν ἡμερῶν: γεν. ιδιότητος)
6. Ἀγέλη	(τῶν στρατιωτῶν: γεν. διαιρετική)
7. Μισθός	(χρυσοῦ: γεν. τῆς ὕλης)
8. Τὰ ἔπη	(μηδενός: γεν. τῆς αξίας)
9. Τίμοι	(τοῦ ποταμοῦ: γεν. κτητική)
10. Ἐξήκοντα	(βοῶν: γεν. του περιεχομένου)
11. Τὸ εὖρος	(τοῦ Ὀμήρου: γεν. του δημιουργοῦ)
12. Δίκη	(χρημάτων: γεν. αντικειμενική)
13. Φειδωλός	(ἡδονῆς: γεν. υποκειμενική)
14. Ἡ τέρψις	(τῶν κακῶν: γεν. αντικειμενική)
15. Λήθη	(ἀσεβείας: γεν. τῆς αἰτίας)

4) Να συνδεθούν τα περιεχόμενα της α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της β' στήλης (με βάση την επικρατέστερη σύνταξη):

1. Τα ουσιαστικοποιημένα επίθετα: συγγενής, φίλος, ἐχθρός ... συντάσσονται με ...	γεν. τῆς αἰτίας
2. Τα επίθετα ή επιρρήματα συγκριτικού βαθμού συντάσσονται με ...	γεν. τῆς αναφοράς
3. Λέξεις που φανερώνουν αριθμό ή ποσό συντάσσονται με ...	γεν. διαιρετική
4. Τα επίθετα: ἄξιος, ἀντάξιος, τίμιος, ὦνιος , συντάσσονται με ...	γεν. τῆς αἰτίας
5. Συνοδεύεται συνήθως από αριθμητικό και φανερώνει μέγεθος, ηλικία, χρόνο, αξία η ...	γεν. τῆς αἰτίας
6. Τα επίθετα: αἴτιος, ἀναίτιος, ὑπαίτιος, ἔνοχος, ἀθῶος, ὑπόδικος ... συντάσσονται με ...	γεν. αντικειμενική
7. Τα επίθετα που σημαίνουν: μνήμη ή λήθη, επιμέλεια ή αμέλεια, εξουσία, φειδώ, στέρηση ... συντάσσονται με ...	γεν. αντικειμενική
8. Τα ψυχικού πάθους και δικαστικά ρήματα συντάσσονται συνήθως με ...	γεν. του περιεχομένου
9. Από τα τοπικά, χρονικά και ποσοτικά επιρρήματα εξαρτάται συνήθως ...	γεν. κτητική
10. Από τα τροπικά, επιρρήματα που συνοδεύουν τα ρήματα ἔχω, ἤκω, κείμαι, καθίσταμαι , εξαρτάται, συνήθως ...	γεν. συγκριτική

11. Από προθετικά επιρρήματα εξαρτάται ...	γεν. της αξίας
12. Από επιφώνημα εξαρτάται ...	γεν. αντικειμενική ή αναφοράς
13. Από λέξεις περιεκτικές εξαρτάται ...	γεν. της ιδιότητας
14. Από ρηματικά ουσιαστικά που δηλώνουν το πρόσωπο που ενεργεί και λήγουν σε: -εύς, -της, -τηρ, -τωρ, -μών, -ος ... εξαρτάται συνήθως ...	γεν. διαιρετική

11. Η ΔΟΤΙΚΗ

α. ΩΣ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΟΝΟΜΑΤΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ

β. ΩΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

γ. ΑΠΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

1) Να βρεθεί το είδος των δοτικών στις προτάσεις που ακολουθούν και να δηλωθεί τι προσδιορίζουν αυτές:

- Οί πονηροί ἔμοιγε δοκοῦσιν **ἀλλήλοις** ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι πεφυκέναι*.
- Ἦν **τοῖς νόμοις** εὐπειθέστατος*.
- Τῷδε **τῷ ἀνδρὶ** σύμμετρος* ἔστι.
- Ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν* **Κερκυραίοις** ξυμμαχίαν μὴ ποιήσασθαι.
- Θάσιοι **τρίτῳ ἔτει** πολιορκούμενοι ὠμολόγησαν* Ἀθηναίοις.
- Πολλῶ** κρεῖττον ἔστιν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανῆς.
- Ἔρωσ ἔμφυτος **τοῖς ἀνθρώποις**.
- Ἐχώρουν **δρόμῳ*** ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτῆριον τῆς νήσου.
- Κολάζω αὐτὸν πᾶσι **κακοῖς**.
- Ἐγὼ οὔτε **ποσίν** εἶμι ταχύς, οὔτε **χερσίν** ἰσχυρός.
- Λόγῳ** φράσω σοι πάντα.
- Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ** ἀφίκοντο εἰς τὸν ποταμόν.
- Δεῖ τὰ μέλλοντα **τοῖς γεγενημένοις** τεκμαίρεσθαι.
- Ῥοισάκης παίει* Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν **τῇ κοπίδι**.
- Ἴωμεν **ῥώμῃ*** καὶ **θυμῶ*** ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
- Φαμέν **Μαραθῶνι*** μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ.
- Πολλοὶ αὐτοῖς **τοῖς ἵπποις** κατεκρημνίσθησαν.
- Τοσῶδε** δ' ἦσσαν* ἡ πάρος* πέποιθά σοι.
- Μίδας ἦδετο **τῇ δυνάμει**.
- Τῷ μὲν τρόπῳ** γίγνου φιλοπροσήγορος*, **τῷ δὲ λόγῳ** εὐπροσήγορος*.

11.1 1. εἶναι ἀπὸ τῆ φύσης τους 2. πάρα πολὺ υπάκουος 3. ἔχει τὴν ἴδια ηλικία 4. μετέβαλαν γνώμη και αποφάσισαν 8. (προχωρούσαν) τρέχοντας 14. χτυπά (ἀπὸ κοντὰ) 15. με (σωματική) δύναμη - με θάρρος 16. στο Μαραθῶνα 18. λιγότερο - πρωτύτερα 20. αὐτὸς που αγαπά να χαιρετὰ ὄσους τον συναντοῦν, - ομιλητικός, "φιλόφρων"

21. Ἀλκιβιάδης **δυνάμει** οὐδὲν τῶν ἄλλων διέφερε, **πονηρία** δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν.
22. Ἔστι δὲ πάση **γῆ** τὸ βέλτιστον ἐναντίον **τῆ δημοκρατία**.
23. Ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτίδαιαν, τρισχιλίους μὲν **ὀπλίταις** ἑαυτῶν, **ἵππευσι** δὲ ἑξακοσίοις.
24. **Βία** οὐδὲν ἐλαμβάνομεν.
25. Φανερός ἐγένετο ὁ ναὸς ταύτῃ **τῆ νυκτὶ** καιόμενος.
26. Οἱ σύμμαχοι ἤχθοντο* **τῷ πολέμῳ**.
27. Τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ* **τῷ πηλῷ**.
28. Κρατήσαντες **μάχη**.
29. Τοσοῦτον **πλήθει** περιῆν* βασιλεύς.
30. Διακόπτοντες **ταῖς ἀξίταις** τὸν μοχλὸν ἀναπεταννύασι* τὰς πύλας.
31. Ἦρξαντο **δρόμῳ** θεῖν*.
32. Ξέρξης ἤσθη* **τῆ ἐπιστολῆ**.
33. Ἐψηφίσαντο βοηθεῖν **ναυσὶν** ἑκατὸν καὶ δέκα.
34. **Πολλῷ** μείζων ἐγίνετο ἡ βοή, **ὄσω** πλείους ἐγίνοντο.
35. Τοῦτο ἐποίησαν Λακεδαιμόνιοι τοιῶδε **λογισμῷ**.
36. Δῆλοι ἦσαν οἱ πρέσβεις χαλεπαίνοντες **τοῖς εἰρημένοις**.
37. Οἱ πολέμιοι ἐκυλίνδουν* λίθους τεκμαίρεσθαι δ' ἐξῆν **τῷ ψόφῳ***.
38. Ἀκοντίζει τις Κύρον **παλτῷ*** ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν.
39. Λύσανδρος **τῆ ἐπιούση νυκτὶ** ἐσήμηνεν εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν.
40. Βασιλεὺς ἐξεπλάγη* **τῆ ἐφόδῳ**.
41. Τισσαφέρνης ἐνόμιζεν ἰκανὸς εἶναι καταπατῆσαι **τῷ ἵππῳ** τοὺς Ἑλληνας.
42. **Τοῖς ὀφθαλμοῖς** ὀρῶμεν.
43. Οὐκ ἀθυμητέον* **τοῖς πράγμασιν**.
44. Οἱ Καρδοῦχοι **λίθοις** καὶ **τοξεύμασι** κατέτρωσάν* τινας.
45. Ξανθῷ **ἐλαίῳ** σῶμα σὸν κατασβέσω.
46. Τὰ μὲν σώματα **τοῖς πόνοις**, ἡ δὲ ψυχὴ **τοῖς λόγοις** αὔξεται.
47. Συμπρούπεμπον* πολλοὶ αὐτὸν τιμῶντες καὶ ἠδόμενοι τοῖς **πεπραγμένοις**.
48. Ὀλίγῳ ὕστερον ἀφίκοντο.
49. Ἦλθον οἱ Πέρσαι **παμπληθεὶ στόλῳ** ὡς ἀφανιοῦντες τὰς Ἀθήνας.
50. Καλλίξενος μισούμενος ὑπὸ πάντων **λιμῷ** ἀπέθανεν.
51. Χώρα ὁμορος* **τῆ Λακεδαίμονι**.
52. Αἰδῶς καὶ φόβος ἔμφυτα **τοῖς ἀνθρώποις** εἰσίν.
53. Τύραννος ἅπας ἐχθρὸς **ἐλευθερίᾳ** καὶ **νόμοις** ἐναντίος.
54. Ἐντεῦθεν Κύρος ἐξελαύνει συντεταγμένῳ **τῷ στρατεύματι**.
55. Ὁ **τοῖς νόμοις** εὐπειθὴς χρηστός ἐστι πολίτης.

11.1 26. στενοχωροῦνταν 27. μαζί με ... 29. υπερέιχε 30. ανοίγουν 31. να τρέχουν (γρήγορα) 32. ευχαριστήθηκε (ἠδομαι) 37. κυλούσαν - ἀπὸ το θόρυβο, τον ἦχο 38. με (ελαφρῶ) ἀκόντιο 40. τρώμαξε 43. δεν πρέπει να χάνουμε το θάρρος μας 44. τραυμάτισαν σοβαρά, θανάσιμα 47. συνόδευαν μαζί 51. γειτονική

56. Ὅμοιαν **ταῖς δούλαις** ἔχε τὴν ἐσθῆτα.
 57. Οἱ εἰδότες ἑαυτοὺς τὰ ὠφέλιμα **ἑαυτοῖς** ἴσασι.
 58. Ἄλλήλοις σύμφωνα* δεῖ τὸν νόμον διατάττειν.
 59. Κῦρος ἀπέκτεινε **τῇ** ἑαυτοῦ **χειρὶ** Ἄρταγέρσην.
 60. Οὔτε **μεγέθει** πόλεων ἴσχυον* οὔτε **τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ**.
 61. **Τοσοῦτῳ** ἦδιον ζῶ, **ὄσῳ** πλείω κέκτημαι.
 62. Συγγενεῖς ἐστε **τοῖς βαρβάροις**.
 63. **Δέκα ἔτεσι** πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.
 64. Ὡσπερ τις ἀγάλλεται* ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω Μένων ἠγάλλετο **τῷ** ἐξαπατᾶν **δύνασθαι**.
 65. Ταῦτα καὶ **ἐκάστῳ** χρήσιμα καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὠφέλιμα γίνονται.
 66. Οὐδὲν **γνώμη** ἀλλὰ **τύχη** πάντα πράττεις.
 67. Χρὴ ἀκοῦσαι, κἂν ἢ **ὀλίγῳ** μακρότερα.
 68. Πρῶτον τὸν στρατηγὸν δεῖ εὐπειθέστατον **τοῖς νόμοις** εἶναι.
 69. Οὐ **τοσοῦτῳ** ᾧοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λείπεσθαι*.
 70. Γύμναζε σεαυτὸν **πόνοις** ἐκουσίσις.
 71. **Τοῖς** μὲν **πόνοις** τὸ σῶμα ἐγύμναζε, **τῇ** δὲ **ψυχῇ** τοὺς κινδύνους ὑπέμενε.
 72. Αἱ δὲ φιλότιμοι τῶν φύσεων καὶ **τῷ ἐπαίῳ** παροξύνονται*.
 73. Οἱ Ἀθηναῖοι πολλοὺς ἄνδρας οὐδὲν ἠδίκηκότας **φυγῇ** ἐζημιώκασιν*.
 74. **Διαίτη*** δὲ τὴν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα.
 75. Πειρῶ* **τῷ** μὲν **σώματι** εἶναι φιλόπονος, **τῇ** δὲ **ψυχῇ** φιλόσοφος.
 76. Χαλεπὸν* ἐξευρεῖν ἴσους τοὺς λόγους **τῷ μεγέθει** τῶν ἔργων.
 77. Ἐγίγνετο **λόγῳ** μὲν δημοκρατία, **ἔργῳ** δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή.
 78. Ἔργοις φίλος γίγνου καὶ μὴ μόνον **λόγοις**.
 79. **Τοιῷδε τρόπῳ** ἡμῖν ἐπέθεντο*.
 80. Ὑστέρησε* τῆς μάχης **ἡμέραις πέντε**.
 81. Οὐκ ἔστι **τοῖς μὴ εἰδόσι** ξύμμαχος τύχη.
 82. Ἐναντίως ἔχει* **τῷ σῳφρονί** ὁ ἀκόλαστος.

2) Να συμπληρωθούν οι φράσεις με τη δοτική των λέξεων που βρίσκονται σε παρενθέσεις και να δηλωθεί το εἶδος της καθεμιάς:

1. Οὐδεὶς θεὸς δύσνους* (ἄνθρωποι).
2. Ὁ ἀγαθὸς φίλος (ὁ ἀγαθός).
3. Λύσανδρος κακονούστατος* ἦν (ἡ πόλις).
4. πενία ἀεὶ σύντροφος (Ἡ Ἑλλάς).
5. ἔλιπον τὴν τάξιν. (Δειλία).

11.1 58. ἀρμονικά 60. ὑπερεῖχαν 64. χαίρεται, καυχιέται 69. ὑπολείπεται, εἶναι χειρότερο 72. παρακινούνται 73. ἔχουν τιμωρήσει 74. με (συγκεκριμένο) τρόπο ζωῆς 75. νὰ προσπαθεῖς 76. εἶναι δύσκολο 79. ἐπιτέθηκαν 80. ἤρθε πέντε μέρες ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη 82. διάκειται εχθρικά

11.2 1. εχθρικός 3. εἶχε πάρα πολὺ κακὲς διαθέσεις